

نشریه ۱۴۰۰۹

محورهای ممنوعیت و مغایرت‌های فرهنگی حقوقی

مصوب بیست و هفتمین جلسه شورای نظارت بر اسباب بازی / مورخ ۱۴۰۱/۳/۱۱

دبیرخانه شورای نظارت بر اسباب بازی

۱- محورهای اسباب‌بازی‌ها با مغایرت فرهنگی و حقوقی

محورهای مغایرت‌های فرهنگی و حقوقی در نظارت بر طراحی، تولید و واردات اسباب‌بازی از سوی دبیرخانه شورای نظارت بر اسباب‌بازی‌هایی که عرضه و فروش آنها در کشور ممنوع است را می‌توان در موارد زیر خلاصه کرد:

- ۱- توهین، اعم از توهین به باورها، اعتقادات، شخصیت‌های فرهنگی و اعتقادی، قومیت‌ها و ملیت‌ها
- ۲- نایمینی و خطرناکی، خطرات مواد، ترکیبات، سطوح، لبه‌ها و کاربردها مربوط به اجسام و فضاها
- ۳- مغایرت با عفت عمومی، مثل رواج برهنگی، به‌کاربردن الفاظ رکیک، رواج شهوت‌رانی و تجاوزات جنسی و جنسیتی
- ۴- مغایرت روانشناختی، آزار و اذیت روانی، القای مفاهیم ذهنی و روانی، هیپنوتیزم و مصادیق مشابه
- ۵- مغایرت سنی، ترویج خشونت، ترس و کودک‌آزاری و مصادیقی که با شرایط سنی مخاطبان مرتبط است
- ۶- سوءاستفاده حقوقی از حق مالکیت فکری و کپی‌رایت، استفاده بدون اجازه
- ۷- ترویج انواع جرایم حقوقی و کیفری، قتل، دزدی، اختلاس، موادمخدر، رشوه
- ۸- تجاوز به حقوق شهروندی و انسانی، تجاوز به حریم خصوصی و شهروندی
- ۹- کلاهبرداری و جرایم مالی حاصل از فروش و کسب و کار، مثل کم‌فروشی و خیانت در امانت
- ۱۰- انتشار اخبار غلط و دروغ و جهت‌دهی منفی افکار عمومی، نشر اکاذیب و ترویج آن
- ۱۱- صدمه به محیط زیست و حیوانات
- ۱۲- ترویج خرده فرهنگ‌های بیگانه و منحط و گرایش به گروه‌ها و نحله‌هایی که با فرهنگ غنی ایرانی-اسلامی در تضاد هستند.
- ۱۳- ترویج اعمال و فعالیت‌هایی که در فرهنگ ایرانی-اسلامی منکر محسوب شده یا نهی از فعالیت‌هایی که مصداق امر معروف هستند.

۲- مثالها

مواردی که در ادامه ارائه شده است صرفاً به عنوان مثال آورده شده و بندهای آن ملاک قطعی تصمیم کمیسیون صدور مجوز نخواهد بود، ملاک نهایی اجماع کارشناسان و متخصصان حاضر در کمیسیون صدور مجوز خواهد بود.

- ۳- توهین آمیز بودن، اعم از توهین به باورها، اعتقادات، شخصیت‌های فرهنگی و اعتقادی، قومیت‌ها و ملیت‌ها
مثال: عروسک‌هایی که در بسته‌بندی آنها قومیت و ملیت‌های دیگر را با الفاظ نامناسب مورد خطاب قرار می‌دهد.
مثال: بازی‌های رومی‌زی که کشور ایران را به صورت دشمن یا تروریست معرفی می‌کند.
- ۴- نایمین و خطرناک بودن، خطرات مواد، ترکیبات، سطوح، لبه‌ها و کاربردها مربوط به اجسام و فضاها
مثال: لوازم شوک‌دهنده از قبیل خودکار، کتاب، قوطی نوشابه، منگنه و... نظایر این وسایل که برای تفریح و شوخی از آنها استفاده می‌شود.
مثال: کلیه اسلحه‌های بادی اسباب‌بازی که دارای ساچمه پلاستیکی یا فلزی هستند، ترخیص و فروش آنها منوط به نظر سازمان ملی استاندارد است.
مثال: اسباب‌بازی‌های واترگیم (water game) که دارای آب یا مایعات هستند به منظور جلوگیری از انتقال بیماری‌های واگیردار، ترخیص و فروش آنها نیز منوط به نظر سازمان ملی استاندارد است. همچنین اسباب‌بازی‌هایی که دارای قطعات و قسمت‌های خوراکی هستند.

- ۳- مغایرت با عفت عمومی، مثل رواج برهنگی، به کاربرد بردن الفاظ رکیک، رواج شهوت‌رانی و تجاوزات جنسی و جنسیتی
- مثال: کلیه عروسک‌های (بازیچه) که اندام جنسی بارز و یا بزرگسال دارند، صرف نظر از اسم و مارک آنها ممنوع هستند. عروسک‌هایی که جنبه تزئینی و دکوری دارند مشروط به داشتن لباس پوشیده مستثنی هستند. کلیه عروسک‌های نوزاد دارای اندام جنسی دختر و پسر
- مثال: اسباب‌بازی‌هایی که دارای تصاویر نامناسب در بسته‌بندی یا روی اسباب‌بازی هستند و امکان حذف یا پوشاندن آن وجود نداشته باشد. مانند پازل‌های تصویری در ابعاد مختلف برای تمامی گروه‌های سنی که تصاویر آنها مغایرت فرهنگی دارد.
- مثال: شخصیت‌های عروسکی بازی‌های رایانه‌ای که القاکننده خشونت، برهنگی، ترس و... هستند، و طبق نظر بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای از نظر فرهنگی مغایرت دارند.
- ۴- تهدید سلامت روان و مغایرت روانشناختی، آزار و اذیت روانی، القای مفاهیم ذهنی و روانی، هیپنوتیزم و مصادیق مشابه مانند ترویج خشونت، ترساندن و کودک‌آزاری (قید شرایط سنی باعث حذف ممنوعیت آنها نمی‌شود).
- مثال: اسباب‌بازی‌های ترسناک یا ابزارهای شوخی صدمه زنده مثل شوکرهای فانتری به صورت خودکار و...
- مثال: ماکت‌های حیوانات چندش‌آور مثل سوسک، تخم‌مرغ گندیده، چشم ژلاتینی و...
- ۵- مغایرت سنی و مصادیقی که با عدم رعایت شرایط سنی مخاطبان مرتبط است (قید شرایط سنی باعث حذف ممنوعیت آنها می‌شود).
- مثال: اسباب‌بازی‌هایی که ترس و اضطراب را در کودکان ایجاد می‌کند؛ مانند: صورتک‌های خون‌آشام و وحشتناک
- مثال: عروسک‌های جادوگران و دنیای مردگان
- مثال: شخصیت‌های انیمیشنی و بازی‌های رایانه‌ای، شخصیت‌های ورزشی، مدل‌ها، مجسمه‌ها و عروسک‌هایی که فعالیت‌های خشن و غیرفرهنگی را ترویج می‌کنند (مانند فیگورهای ورزشکاران کشتی‌کج).
- ۶- سوءاستفاده حقوقی از حق مالکیت و نقض قانون مالکیت فکری، استفاده بدون اجازه
- مثال: کلیه اسباب‌بازی‌هایی که از نام یا تصویر شخصیت‌های فرهنگی، هنری بدون مجوز استفاده کرده‌اند (در صورتی که مجوز لازم را ارائه دهند ورود و فروش آنها بلامانع است).
- مثال: کلیه اسباب‌بازی‌هایی که در دبیرخانه شورای نظارت بر اسباب‌بازی دارای گواهینامه ثبت هستند، ورود و فروش آنها مشروط به اخذ مجوز از طراح و تولیدکننده اصلی (شخص حقیقی و حقوقی) است.
- ۷- مروج انواع جرایم حقوقی و کیفری، قتل، دزدی، اختلاس، موادمخدر، رشوه و افعال حرام باشند
- مثال: بازی‌های کارتی یا مهره و صفحه که از نظر فرهنگی، سیاسی، اجتماعی با فرهنگ کشور مغایرت دارند و مروج تروریسم، گرایش‌های منحط یا گروهک‌های شیطان‌پرستی و فراماسونری هستند. استفاده از تصاویر و کارکترهای سریال‌های تلویزیونی مروج جرائم مانند اسکوییدگیم (squid game).
- مثال: بازی‌های کارتی که القاکننده و مروج جادوگری و ساحری باشند.
- ۸- تجاوز به حقوق شهروندی و انسانی، تجاوز به حریم خصوصی
- مثال: اسباب‌بازی‌هایی که دارای دوربین تصویربرداری هستند؛ مانند (عروسک‌های دوربین‌دار، کوادکوپتر دوربین‌دار و...).
- مثال: بازی‌های رومیزی که در مکانیک بازی آنها حریم‌های شخصی مورد تجاوز قرار می‌گیرد یا قضاوت درباره اشخاص را بر پایه اطلاعات سطحی رواج می‌دهد.
- مثال: بازی‌ها یا اسباب‌بازی‌هایی که منجر به برچسب‌زنی اقشار خاص می‌شود.
- ۹- باعث کلاهبرداری و جرایم مالی حاصل از فروش و کسب و کار شوند، مثل کم‌فروشی و خیانت در امانت
- مثال: اسباب‌بازی‌هایی که روی بسته‌بندی آنها ادعای واهی شده یا اسباب فریب مشتریان یا مخاطبان را فراهم می‌آورد.
- مثال: اسباب‌بازی‌های جعلی که نشان شرکت‌ها و هویت دیگران را جعل کرده یا از آرم تجاری سایر شرکت‌ها بدون اجازه کتبی از ایشان استفاده کرده باشد.

- ۱۰- منتشرکننده اخبار غلط و دروغ و جهت‌دهی منفی افکار عمومی، نشر اکاذیب و ترویج آن
مثال: اسباب‌بازی‌ها یا بازی‌های نظامی که ایران را به‌صورت یک حامی تروریسم جلوه می‌دهد یا ایران را محکوم به داشتن سلاح اتمی می‌کند.
مثال: بازی‌های رومیزی که دروغ یا القای تاریخی دروغین دارند (بازی‌های نقش‌آفرینی یا رومیزی مربوط به تاریخ بدیل (تاریخ محتمل) جز این دسته محسوب نمی‌شوند).
- ۱۱- صدمه زنده به محیط زیست و حیوانات
مثال: اسباب‌بازی‌هایی که مشوق حیوان‌آزاری یا کشتن جانوران است مانند قلاده‌ها یا پوزه‌بند‌های بازیچه، فیگورهای حیوانات مرده و...
مثال: تفنگ‌ها با اقلام نشانه‌گیری حیوانات که شکار آنها را تشویق می‌کند (بازیچه‌های شبیه‌سازی ماهیگیری یا اسلحه‌هایی که ظاهر فانتزی دارند شامل این موارد نمی‌شوند).
- مثال: اسباب‌بازی‌ها با مواد سمی و مواد مخرب محیط‌زیست
۱۲- مروج خرده فرهنگ‌های بیگانه و منحط و گرایش به گروه‌ها و نحله‌هایی که با فرهنگ غنی ایرانی - اسلامی و امنیت ملی در تضاد هستند.
مثال: اسباب‌بازی‌هایی که دارای علائم و نشانه‌های گروه‌های منحط از قبیل شیطان‌پرستی، فراماسونری و صهیونیستی هستند.
مثال: اسباب‌بازی‌هایی با علائم و نشانه‌های گروه‌های خلاف‌کار یا موسیقی‌های زیرزمینی
مثال: بادکنک‌های سلفونی که حاوی تصاویر نامناسب و غیرفرهنگی مانند تصویر مشروبات الکلی، ولنتاین و هالووین و... هستند.
مثال: عروسک‌های پولیشی با نمادهای ولنتاین، گروهک‌های منحط، مُبلغ مواد مخدر و دخانیات در اندازه‌های مختلف حتی جاسوئیچی و آویز موبایل.
مثال: مجموعه‌های نظامی دارای نقشه حمله آمریکا یا رژیم اشغالگر قدس به سایر کشورها که در این طرح، ایران نیز به‌عنوان کشور حامی تروریسم معرفی شود. فروش و عرضه سایر مجموعه‌های دارای پرچم آمریکا و رژیم اشغالگر قدس
۱۳- مروج اعمال و فعالیت‌هایی که در فرهنگ ایرانی - اسلامی منکر محسوب شده یا نهی از فعالیت‌هایی که معروف هستند.
مثال: اسباب‌بازی‌هایی که با اصول اخلاقی و یا عرف جامعه منافات داشته و موجب بدآموزی می‌شود. مانند عروسک‌هایی که مبلغ آرایش‌های نامتعارف یا مروج بی‌بندباری هستند. مجموعه‌های آرایشی دارای رنگدانه واقعی برای استفاده کودکان (سایر مجموعه‌های آرایشی که جنبه تصنعی داشته و لوازم آن، تنها مدلی از نمونه اصلی است و فاقد هرگونه رنگدانه است؛ بلامانع است).
مثال: عروسک‌های سخنگو با صدای ضبط‌شده القاکننده منکرات. مانند اسباب‌بازی‌های پیانو، گیتار، اتومبیل، قطار، موبایل کودکان یا عروسک‌های آوازه‌خوان که قسمت الکترونیکی و صدای آن از آواز خوانندگان غربی یا خوانندگان زن ایرانی تهیه شده است؛ همچنین عروسک‌هایی که آوازه‌خوان نبوده ولی دارای آهنگ تند غربی از نوع رپ، راک و... است (عروسک‌ها و اسباب‌بازی‌های دارای موزیک و سرود کودکانه، بلامانع است).
مثال: عروسک‌های «خانواده سیمپسون‌ها» یا علائم و نشانه‌های سریال تلویزیونی «بازی مرکب»
مثال: استفاده از تصویر کودکان یا اشخاص بدون پوشش مناسب (حجاب برای تصاویر کودکان بالای نه سال الزامی است) این مورد شامل تصاویر گرافیکی و تصویرسازی شده نیز می‌باشد.

این آیین‌نامه به صورت سالانه توسط شورای نظارت بر اسباب‌بازی نسبت به مسائل روز، به‌روز رسانی خواهد شد.

این آیین‌نامه که در ۲ بخش و ۳ صفحه در تاریخ یازدهم خردادماه ۱۴۰۱ در بیست و هفتمین جلسه شورای نظارت بر اسباب‌بازی قرارگرفت و تصویب شد. از این تاریخ این آیین‌نامه لازم الاجرا است.

دبیرخانه شورای نظارت بر اسباب‌بازی